

Ταπειναὶ ἀπόψεις εὐτελοῦς ἱερομονάχου διὰ τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδον.

Ἐγερθεὶς ὁ Κύριος ἐπέτιμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ, «καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη»¹. Καὶ χάρις εἰς αὐτὴν τὴν γαλήνην ἢ ἱερὰ ναῦς, ἢ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία οὐριοδρομοῦσα φέρει τοὺς αὐτῆς ναύατας πρὸς τὸν ἀκύμαντον λιμένα τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν. Ἐνθυμηθῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ ἁγίου Κλήμεντος Ῥώμης² διαταπτόμενα πρὸς Ἰάκωβον. Πρόκειται περὶ τῆς ἀμέσως μεταποστολικῆς ἐμπειρίας, ἔνθα ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ νηὶ παρεικάζεται: «Ἔοικε γὰρ τὸ ὄλον πρᾶγμα τῆς Ἐκκλησίας νηὶ μεγάλῃ, διὰ σφοδροῦ χειμῶνος ἄνδρας φερούσῃ ἐκ πολλῶν τόπων ὄντας καὶ μίαν τὴν ἀγαθῆς βασιλείας πόλιν οἰκεῖν θέλοντας. Ἔστω μὲν οὖν ὑμῖν ὁ ταύτης Δεσπότης Θεός, καὶ παρεικάσθω ὁ μὲν κυβερνήτης Χριστῶ, ὁ πρωρεὺς ἐπίσκοπῳ, οἱ ναῦται πρεσβύτεροι, οἱ τοίχαρχοι διακόνους, οἱ ναυστολόγοι τοῖς κατηχοῦσι, τοῖς ἐπιβάταις τὸ τῶν ἀδελφῶν πλήθος, τῷ βυθῷ ὁ κόσμος, αἱ ἀντίπνοιαὶ τοῖς πειρασμοῖς, οἱ δὲ διωγμοὶ καὶ οἱ κίνδυνοι καὶ αἱ παντοδαπαὶ θλίψεις ταῖς τρικυμίαις, τὰ δὲ ἀπόγεια τῶν χειμάρρων καὶ τὰ φουσήματα ταῖς τῶν πλάνων καὶ τῶν ψευδοπροφητῶν ὀμιλίαις, τὰ δὲ ἀκρωτήρια καὶ τὰ τραχέα τῶν τόπων τοῖς ἐν ὑπεροχαῖς δεινὰ ἀπειλοῦσι δικασταῖς, διθάλασσοι δὲ καὶ θηριώδεις τόποι τοῖς ἀλογίστοις καὶ ἐνδοιάζουσι περὶ τῶν τῆς ἀληθείας ἐπαγγελμάτων. Οἱ ὑποκριταὶ τοῖς πειραταῖς παρεικασμένοι νοεῖσθωσαν· πλὴν ἰσχυρὰν ἴλιγγα καὶ ταρταρείαν Χάρυβδιν καὶ φόνια προσρήγματα καὶ θανατώδεις διαλύσεις μόνας τὰς ἁμαρτίας εἶναι νομίζετε. Ἴνα οὖν οὐρία πλέοντες εἰς τὸν λιμένα τῆς ἐλπίζομένης πόλεως ἀκινδυνότερον ἐνεχθῆτε, ἐπηκόως εὐχεσθε· εὐχαὶ δὲ ἐπήκοοι γίνονται ταῖς εὐπραγίαις. Εὐσταθεῖτωσαν οὖν οἱ ἐπιβάται ἐδραῖοι ἐπὶ τῶν ἰδίων καθεζομένων τόπων, ἵνα μὴ τῇ ἀταξίᾳ σεισμὸν ἢ ἕτεροκλινίαν παρέχωσιν. Οἱ ναυστολόγοι τοὺς μισθοὺς ὑπομνησέτωσαν. Οἱ διάκονοι μηδὲν ἀμελείτωσαν ὧν ἐπιστεύθησαν, οἱ πρεσβύτεροι ὡσπερ ναῦται καταρτιζέτωσαν ἐπιμελῶς τὰ χρήζοντα ἐκάστῳ. Ὁ ἐπίσκοπος ὡς πρωρεὺς ἐγρηγορῶς τοῦ κυβερνήτου μόνου τοὺς λόγους ἀντιβαλλέτω. Ὁ Χριστὸς καὶ Σωτὴρ, κυβερνήτης φιλείσθω, καὶ μόνος περὶ ὧν λέγει πιστευέσθω. Οἱ δὲ πάντες τῷ Θεῷ περὶ τοῦ οὐρία πλέειν προσευχέσθωσαν. Οἱ πλέοντες πᾶσαν θλίψιν προσδοκάτωσαν ὡς μέγαν καὶ ταραχώδη βυθὸν παραπλέοντες τὸν κόσμον· ὅτε μὲν ἀθυμοῦντες, διωκόμενοι, σκορπιζόμενοι, πεινῶντες, διψῶντες, γυμνητεύοντες, στενοχωρούμενοι. Καὶ πάλιν ὅτε μὲν ἐνούμενοι, συναυλιζόμενοι, ἡσυχάζοντες· ἀλλὰ καὶ ναυτιῶντες, ἰλιγγιῶντες, ἀπεμῶντες, τούτέστιν ἐξομολογούμενοι τὰ παραπτώματα ὡσπερ νοσοποιοὺς

¹ Ματθαίου Η', 26.

² Β' - Γ' αἰών.

χολάς, τὰς ἐκ πικρίας ἀμαρτίας, λέγω, καὶ τὰ ἐξ ἐπιθυμιῶν ἀτάκτων σωρευθέντα κακά, ἅτινα τῷ ὁμολογῆσαι ὡσπερ ἀπεράσαντες κουφίζεσθε τῆς νόσου...».

Τὸ ἀνωτέρω κείμενον πολλὰ διδάσκει καὶ διὰ τὴν παροῦσαν τῆς Ἐκκλησίας κατάστασιν «μαιομένου κλύδωνος» ἐξ ἀνέμου τυφωνικοῦ. Ἀλλὰ περὶ τὴν νύσσαν τὸν πῶλον κεντῶμεν.

Αἰ μὴ μετασχοῦσαι Ἐκκλησίαι εἰς τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδον τοῦ 2016 καὶ οἱ κυριώτεροι λόγοι τῆς μὴ συμμετοχῆς.

Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας.

Τὸ πολυπαθὲς τοῦτο Πατριαρχεῖον εὐρέθη ἐν τῷ μέσῳ ἐνὸς κακοήθους πανσλαβισμοῦ. Ἦδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1843 ὁ δαιμόνιος Πορφύριος Οὐσπένσκυ, ὁ καὶ ἰδρυτὴς τῆς «Πνευματικῆς Ῥωσικῆς Ἀποστολῆς», ἐξ ἧς ὑπέφερε τὰ μάλα καὶ τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων, ἔθεσε θέμα ἐξαραβισμοῦ τοῦ Ὁρθοδόξου πληρώματος. Ἐδημιουργήθη τὸ οὕτως ἀποκληθὲν «ἀραβικὸν ζήτημα». Διὰ μηχανορραφιῶν (καὶ ρουβλίων) ἐγένετο (ἐπιτυχῶς δυστυχῶς) προσπάθεια ἵνα πεισθῶσιν οἱ Ῥωμαῖοι ὀρθόδοξοι ὅτι ἦσαν ἄραβες. Ἡ κίνησις αὕτη ἔλαβε μορφήν ἐξεγέρσεως τοῦ ἀραβοφόνου πληθυσμοῦ ἐναντίον τῶν Ῥωμαιοσυνειδήτων καὶ τῶν τριῶν Πατριαρχείων Ἀντιοχείας, δηλονότι, Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων. Αὕτη ἡ Ῥωσικὴ ἐπέμβασις ἐπέβαλε εἰς τοὺς ὀρθοδόξους τῆς περιοχῆς τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας (καὶ οὐχὶ μόνον) ὅτι δὲν ἦσαν Ῥωμαῖοι ἀραβόφωνοι ἀλλὰ καθαροὶ Ἄραβες. Τὰ πάντα ἀνεστατώθησαν ὅποτε ὁ τελευταῖος Ῥωμηὸς Πατριάρχης Σπυρίδων, ὁ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἁγιοταφίτικῆς Ἀδελφότητος, ἐξηναγκάσθη εἰς παραίτησιν τῷ 1897 καὶ ἔκτοτε ἐκλέγονται πατριάρχαι ἀραβόφρονες καὶ τινες καὶ ἀνθέλληνες, ἐξ οὗ αἱ κατὰ καιροὺς ἀντιθέσεις πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Καταλιμπάνομεν τὰ ἕως τοῦδε διατρέξαντα ἐν οἷς καὶ τὴν ἀνεπίτρεπτον διαφωνίαν μετὰ τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων διὰ τὴν ἐπισκοπὴν Κατάρ. Οὐκ ἀμνημονήσομεν, ὅμως, τὴν λεηλασίαν ἐκ μέρους τοῦ Οὐσπένσκυ πολυτίμων χειρογράφων (ἐν οἷς καὶ ὁ ἀρχαιότερος κῶδιξ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ὁ περίφημος Σιναϊτικὸς) καὶ πολυπληθῶν ἱερῶν εἰκόνων, δι' ὧν ἡ καθ' ἡμᾶς ἀγία Ἀνατολὴ κατέστη πτωχοτέρα ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Ῥωσσίαν.

Πατριαρχεῖον Ῥωσσίας.

Οἱ ἐκάστοτε ταγοὶ τῆς Ῥωσικῆς Ἐκκλησίας καυχῶνται διὰ τὸ πλῆθος τῶν πιστῶν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν φθίνουσαν ὁμογένειαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἀπάντησιν, ὅμως, εἰς τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον δίδει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος περὶ τὸ 380, ὅστις κατηγορηθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀρειανῶν ὅτι εἶχε χειροτονηθεῖ ἐπίσκοπος ἀσήμου πόλεως, τῶν Σασίμων, ὄντος τόπου

διασταυρώσεως καμηλοβατῶν ἐμπόρων, γράφει: «Ποῦ ποτέ εἰσιν οἱ τὴν πενίαν ἡμῖν ὄνειδίζοντες καὶ τὸν πλοῦτον κομπάζοντες; οἱ πλήθει τὴν Ἐκκλησίαν ὀρίζοντες καὶ τὸ βραχὺ διαπτύοντες ποιμνιον; οἱ καὶ θεότητα μετροῦντες καὶ λαὸν σταθμίζοντες; οἱ τὴν ψάμμον τιμῶντες καὶ τοὺς φωστῆρας ὑβρίζοντες; οἱ τοὺς κάχληκας θησαυρίζοντες καὶ τοὺς μαργαρίτας ὑπερορῶντες; Οὐ γὰρ ἴσασιν, ὅτι οὐ τοσοῦτον ψάμμος ἀστέρων ἀφθονωτέρα καὶ λίθων διαυγῶν κάχληκες, ὅσον ταῦτα ἐκείνων καθαρώτερα τε καὶ τιμιώτερα [...]. Οὗτοι δῆμους, ἡμεῖς ἀγγέλους· οὗτοι θράσος, πίστιν ἡμεῖς· οὗτοι τὸ ἀπειλεῖν, ἡμεῖς τὸ προσεύχεσθαι· οὗτοι τὸ βάλλειν, ἡμεῖς τὸ φέρειν· οὗτοι χρυσὸν καὶ ἄργυρον, ἡμεῖς λόγον κεκαθαρμένον. Ἐποίησας σεαυτῶ διώροφα καὶ τριώροφα (γινῶθι τὰ ῥήματα τῆς Γραφῆς), οἶκον ῥιπιστὸν διεσταλμένον θυρίσιν; Ἄλλ' οὐπω ταῦτα τῆς ἐμῆς πίστεως ὑψηλότερα καὶ τῶν οὐρανῶν πρὸς οὓς φέρομαι. Μικρὸν μοι τὸ ποιμνιον; Ἄλλ' οὐκ ἐπὶ κρημνῶν φερόμενον. Στενή μοι ἢ μάνδρα; Πλὴν λύκοις ἀνεπίβατος, πλὴν οὐ παραδεχομένη ληστήν, οὐδὲ ὑπερβαινομένη κλέπταις ξένοις»³.

Οἱ Ῥώσσοι ἐκκλησιαστικοὶ ἠγήτορες λησμονήσαντες πῶς καὶ πόθεν ἀπὸ τῆς εἰδωλικῆς ἀγριελαίου μετεβλήθησαν εἰς χριστιανικὴν καλλιέλαιον, καθ' ὑπνοῦς, καθ' ὕπαρ καὶ ἐν ἐγρηγόρσει δύο τινα ἔχουσι κατὰ νοῦν: τὴν «τρίτην Ῥώμην» ἡγουν τὴν Μόσχαν, καὶ τὸν πανσλαβισμόν.

Καὶ διὰ μὲν τὸ πρῶτον ἀφορμὴν ἔδωκεν ὁ μηδίσας φιλενωτικὸς μητροπολίτης Κιέβου Ἰσίδωρος, ὁ ἐκ Πελοποννήσου, ὅστις ἐν ἔτει 1438ῶ ὑπέγραψε τὴν μετὰ τῶν Λατίνων ἔνωσιν, ὁπότε ἐκδιωχθεὶς παρέσχε πράγματα τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἐκτοτε ἐθεωρήθη ὅτι ἡ «δευτέρα» Ῥώμη ἐπρόδωσε τὴν ὀρθόδοξον πίστιν καὶ ἔδει ἵν' ἀντικατασταθῇ ὑπὸ τῆς Μόσχας, ὡς τρίτης Ῥώμης. Ὅμως ἡ «δευτέρα» οὐκ ἔστι «δευτέρα» ἀλλὰ «νέα» ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν «παλαιάν». Ἄρα τὸ «τρίτη» εἶναι ὅλως ἕωλον, ἐφεύρημα διαρκείας ἰσχυρὸν ἄχρι τοῦ νῦν καὶ Κύριος οἶδεν ἕως πότε... Τὸ κῦρος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὑπερήσπισεν ὁδᾶξ ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Γραικός, ὁ καὶ φωτιστὴς τῶν Ῥώσσω⁴, διὸ καὶ ὑπέστη τὰ πάνδεινα ἐπὶ δεκαετίας, ἐν φυλακαῖς, ἐν σιδήροις, ἐν ἀπαγορεύσει Θείας Κοινωνίας καὶ ἐν πολλαῖς ἄλλαις κακώσεσι δυσδιηγήτοις ὑπ' αὐτῶν τούτων τῶν Ῥώσσω, οὓς καὶ πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως εὐηργέτησε.

Ἐλθὼν εἰς Μόσχαν πρὸς ζητείαν, ἔνεκα δυσβαστάκτων χρεῶν τοῦ Πατριαρχείου, ὁ ἐπιφανέστατος Πατριάρχης Ἱερεμίας Β' ὁ Τρανός, ἐξηναγκάσθη ἵνα στανικῶς ἀναγάγῃ εἰς πατριαρχικὴν ἀξίαν τὸν μητροπολίτην Μόσχας, ἐν ἔτει 1589ῶ, ἀνάγκη πειθόμενος. Ὅποτε ὀδηγούμεθα εἰς τὸ δεύτερον· τὸν πανσλαβισμόν. Αἱ θεωρίαι περὶ τοῦ «ξανθοῦ γένους» ἐταλάνισαν ἐπὶ γενεὰς γενεῶν τὸ δοῦλον Γένος. Καὶ τὸ «ξανθὸν γένος» ἔφερε τὰς σφαγὰς τῶν Ὀρλωφικῶν τοῦ 1770.

³ Λόγος ΛΓ' πρὸς Ἀρειανούς καὶ εἰς ἑαυτόν.

⁴ †1556.

Ὁνειρον: ἡ κάθοδος τῆς Ῥωσσίας εἰς τὸ Αἰγαῖον. Ὅργανον: ὁ κόμης Ἰγνάτιεφ, πρεσβευτῆς τοῦ τσάρου εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ὅμως τὰ περὶ αὐτοῦ εἰς τὴν περὶ Βουλγαρίας παράγραφον. Ἡ ἡγεσία τῆς Ῥωσικῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξε ἀνέκαθεν ἡ αἰχμὴ τοῦ δόρατος ἐξόδου ἐκ τῆς κλειστῆς θαλάσσης τοῦ Εὐξείνου Πόντου εἰς τὰ θερμὰ ὕδατα τῆς Μεσογείου. Σκοπός: ὁ ἐκρωσσισμός τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Στρατιαὶ στρατιωτῶν ἐνεδύοντο ἐν μιᾷ νυκτὶ τὸ ράσον. Ἄλλ' ἐπ' αὐτοῦ ἔχει γράψει σπουδαίαν μελέτην ὁ μητροπολίτης Κιτίου Μελέτιος (ὁ Μεταξάκης), ὁ εἶτα Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ ἀκολούθως Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, ἔχουσιν τὸν τίτλον: «Τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ οἱ Σλαῦοι», 1912. Περὶ τῆς συμπεριφορᾶς τῶν τότε Ῥώσων «μοναχῶν» ἔχει πολλὰς πληροφορίας ὁ σύρων τὰς γραμμὰς ταύτας ἐξ Ἑλλήνων γερόντων ἀγιορειτῶν.

Θαυμάζομεν, τοίνυν, διὰ τὸ πόσον ἐφευρετικοί εἰσιν εἰς δικαιολογίας, διὰ τὴν μὴ συμμετοχὴν αὐτῶν εἰς τὴν Σύνοδον. Ἐξ ἄλλου εὐεργετηθέντες εἰσιν, ὅποτε δικαιολογεῖται ἡ ἀγνωμοσύνη. Ἀλλά γε περὶ τούτων ἄλις.

Πατριαρχεῖον Γεωργίας.

Αὕτη ἐστὶν ἡ ἀρχαιότερα ἐν τῷ κόσμῳ Ἐκκλησία. Σεβαστὴ κατὰ πάντα, ἅτε οὕσα Ἐκκλησία μαρτύρων, διατηρήσασα ἐρῶμενέστατα τὴν Ὀρθόδοξον αὐτῆς πίστιν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ὁμόρους αὐτῆ Ἀρμενίους. Ὅμως κατὰ τὸ τέλος τοῦ ΙΗ' καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΘ' αἰῶνος ἡ ἐπέμβασις τῆς τσαρικῆς Ῥωσσίας ἐπέφερε τὴν κατάργησιν τῆς διοικητικῆς αὐτοδυναμίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας. Καὶ ἔπρεπε ἴν' ἔλθωμεν εἰς τὸ ἔτος 1990 πρὸς ἀναγνώρισιν τοῦ Αὐτοκεφάλου καὶ τὴν χορήγησιν Πατριαρχικῆς ἀξίας ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Δημητρίου. Ἐκτοτε κατέλαβε τὴν ἐνάτην θέσιν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις. Ὅμως παραμένει δορυφόρος τῆς Ῥωσικῆς Ἐκκλησίας τῆς «κείνης ῥήμασι» καὶ χρήμασι «πειθομένη».

Πατριαρχεῖον Βουλγαρίας.

Οἱ Βούλγαροι ὄντες μογγολικῆς καταγωγῆς ἐξησλαυίσθησαν γλωσσικῶς καὶ συνειδησιακῶς. Διαπεράσαντες τὸν Ἴστρον κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα καὶ καταλαβόντες τὴν Κάτω Μοισίαν, γίνονται ἄσπονδοι ἐχθροὶ τῆς Ῥωμανίας. Καταλιμπάνομεν τὰς προσπαθείας πολλῶν, ἐν οἷς καὶ τοῦ Ἱεροῦ Φωτίου, πρὸς ἐκχριστιανισμόν αὐτῶν. Ἐπετεύχθη, ἀλλ' ὀλίγον ἐπέδρασε εἰς τὴν ἐξημέρωσιν τῶν ἡθῶν. Ἀμνημονοῦμεν ὡσαύτως τῶν ἀνθελληνικῶν διακηρύξεων τοῦ Χιλανδαρινοῦ (Ῥώσσου παρακαλῶ) μοναχοῦ Παῖσιου, τῶν καταχθονίων ἐνεργειῶν τοῦ κόμητος Ἰγνάτιεφ (τοῦ ἐξακούστου τούτου πανσλαβιστοῦ), τὰ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐξαρχείας ἐν Κωνσταντινουπόλει (ἥτις ὡς κάρφος ἐνεπήχθη εἰς τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου) ἐχούσης ἔδραν εἰς Ὀρτάκιοϊ (Μεσοχῶρα) τοῦ Βοσπόρου, τῆς συνθήκης τοῦ Ἁγίου Στεφάνου (δι' ἧς ἐδημιουργήθη τὸ ἔκτρωμα τῆς Μεγάλης Βουλγαρίας), τῶν σφαγῶν τῆς Ἀνατολικῆς Ῥωμυλίας τῆς περιόδου ἀπὸ τοῦ 1878 ἕως τοῦ 1909, τῆς περιόδου

ἀπὸ τοῦ 1872 ἕως τοῦ 1945 καθ' ἣν ἡ Βουλγαρική Ἐκκλησία ἀπεκόπη τῶν λοιπῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ὡς σχισματική, τῶν συμβάντων κατὰ τὸν Α' καὶ τὸν Β' παγκόσμιον πόλεμον καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἐρχόμεθα εἰς τὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Χίτλερ τῆς Ἱερᾶς τοῦ Ἁγίου Ὁρους Κοινότητος, δι' ἧς ὑπεβάλετο παράκλησις ὅπως Γερμανοὶ καταλάβωσι τὸ Ὅρος καὶ οὐχὶ Βούλγαροι, διότι ἄλλως ἐπέκειτο δῆλωσις καὶ ἀφανισμὸς ὡς συνέβη παλαιότερον ἐν τῇ Μονῇ τῆς Εἰκοσιφοινίσσης. Ἔχομεν δὲ καὶ τὴν αὐτοανακήρυξιν εἰς Πατριαρχεῖον τὸ 1953, τὸ ὁποῖον ἀνεγνωρίσθη (ἢ μᾶλλον παρεχωρήθη ἢ Πατριαρχικὴ ἀξία) μόνον κατὰ τὸ 1962, πατριαρχοῦντος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρα.

Ἐκ πάντων τῶν προαναφερθέντων καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων, ἅτινα ἐπιλείψει με ὁ χρόνος διηγούμενον, καταφαίνεται σαφέστατα ὅτι ἡ ἰδέα τῆς «τρίτης Ῥώμης» ἰσχύει εἰσέτι, καὶ ὅτι αἱ μὴ μετασχοῦσαι Ἐκκλησῖαι δορυφόροι πειθήνιοί εἰσι δυνάμεως, ἧτις πάντοτε θέτει εἰς ἐφαρμογὴν τὸ τῆς Πυθίας πρὸς τὸν Φίλιππον: *«ἀργυρέαις λόγχαισι μάχου καὶ πάντων κρατήσεις»*. Ἡττήθησαν τρεῖς «αὐτοκέφαλοι» Ἐκκλησῖαι. Ἀργυραῖ αἱ λόγχαι.

Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος μετὰ τὴν νίκην εἰς τὸν Γρανικὸν ποταμὸν, τὸ 334ον π.Χ. ἔτος, ἀπέστειλε εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς λάφυρα ἐκ τριακοσίων ἀσπίδων. Ἐγραψε δὲ ἐπιγραφὴν: *«Ἀλέξανδρος Φιλίππου καὶ οἱ Ἕλληνες πλὴν Λακεδαιμονίων, ἀπὸ βαρβάρων τῶν τὴν Ἀσίαν κατοικούντων»*. Καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἔφθασεν ἕως τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, ἄνευ τῶν Λακεδαιμονίων, ἡ φήμη δὲ τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου ἔφθασεν *urbī et orbī*, καίτοι ἄνευ τῶν τεσσάρων μὴ μετασχοῦσῶν (διὰ λόγους ἔθνοφυλετικῶν καὶ πολιτικῶν) Ἐκκλησιῶν. Καὶ πάντοτε θὰ ἀναμένει ἀπάντησιν ἢ ἀνεξίκακος ἐρώτησις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου πρὸς τοὺς μὴ μετασχόντας: *«Εἰς τί ἐδιστάσατε»*;⁵

Οἱ μὴ ὑπογράψαντες.

Αὐτῶν ἡ φήμη ἔφθασε τὸ μῆκος τῆς σκιάς ἐν πλήρῃ μεσημβρία. Ἀπλῶς ἠρνήθησαν ὑπογραφὴν καίτοι μετασχόντες, ἵν' ἐξέλθωσιν ἐκ τῆς ἀφανείας εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Ἐρίζουσι περὶ ὄνου σκιάς καὶ διυλίζουσι τὸν κώνωπα. Ἀφέντες τὰ τῶν προσωπικῶν διχασμῶν καὶ τὰ τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν σοβαρὰ προβλήματα, μὴ ἔχοντες οὐδὲ ῥανίδα ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος, ἀπειλοῦσι σχίσματα καὶ ἀποτεριχισμοὺς καίτοι ὀλιγώτεροι τῶν πέντε δακτύλων τῆς μιᾶς χειρός! Ἡ συντριπτικὴ πλειονότης τῶν περὶ ταῦτα ἀσχολουμένων οὐδὲν τὸ ἀπάδον εὔρον εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου. Τούναντίον δὲ ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην, διότι ἡ ἀπὸ τοῦ 1930 Σύναξις ἐν Ἁγίῳ Ὁρει ἀποφασισθεῖσα

⁵ Ὁμιλία τῆς Α.Θ. Παναγιότητος κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν ἐπὶ τῇ 25ετίᾳ πατριαρχίας, Φανάρι 22 Ὀκτωβρίου 2016 σ.ἔ.

Μεγάλη Σύνοδος, ἔλαβε χώραν μετὰ ὀγδοήκοντα καὶ ἕξ ἔτη. Οἱ ἀντιτιθέμενοι ὅμως, ἀντὶ τοῦ χαρῆναι «ρίπτουσι τὰ ἱμάτια κραυγάζοντες, βάλλοντες κονιορτὸν εἰς τὸν ἀέρα» καὶ ἐπαίροντες τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγουσιν: «*Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν*»⁶. Καὶ ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ τῆς ζωῆς τοῦ Παύλου, ἀλλὰ περὶ τῆς ζωῆς τοῦ Βαρθολομαίου· τοῦ μισητοῦ, οἰκουμενιστοῦ καὶ αἰρετικοῦ Πατριάρχου! Παρ' οὗ, ὅμως, ἐδέχθησαν καὶ χειροτονίας καὶ προαγωγάς! Εἰσὶ δε καὶ οἱ μακρόθεν βάλλοντες οὐχὶ κονιορτὸν, ἀλλὰ λίθους «*διαπριόμενοι ταῖς καρδίαις αὐτῶν, βρύχοντες τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτούς, κράζοντες φωνῇ μεγάλῃ, συσχόντες τὰ ὦτα αὐτῶν*» καὶ λιθοβολοῦντες⁷ οὐχὶ τὸν Στέφανον, ἀλλὰ τοὺς Πατριάρχας καὶ τοὺς Ἀρχιεπισκόπους δέκα Ἐκκλησιῶν τολμησάντων ἵνα συνέλθωσιν ἐπὶ τῷ αὐτῷ.

Αἰτιῶνται πολλά, κατ' οὐσίαν ἀνυπόστατα, καίτοι καὶ μεταξύ των οἱ μὴ ὑπογράψαντες οὐ συμφωνοῦσι τίνα εἰσι τὰ μὴ ὀρθά.

Ὅτι π.χ. τὸν λόγον εἶχον μόνον οἱ Προκαθημένοι, ὅποτε Σύνοδος ἦν Προκαθημένων. Ἀγνοοῦσιν, ὅμως, ἐσκεμμένως τὸ «σύμψηφον», τὴν ἐκ τῶν προτέρων συμφωνίαν καὶ ἐξουσιοδότησιν, διότι ὑπάρχει ἐμπιστοσύνη εἰς τὸ πρόσωπον Πατριαρχῶν καὶ Ἀρχιεπισκόπων. Πρὶν ἀνέλθωσιν οὗτοι εἰς τὰ ὑπάτα ἀξιώματα τῆς Ἐκκλησίας, ἔχουσιν ἀποδώσει διαπιστευτήρια τῆς Ὁρθοδοξίας αὐτῶν, διὰ τοῦτο ἄλλωστε (καὶ πρὸς προάσπισιν τῆς Πίστεως) ἐξελέγησαν ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους Ἱερῶν Συνόδων καὶ ἐτέθησαν ὡς λύχνοι ἐπὶ τὴν λυχνίαν.

Διαμαρτύρονται διότι δὲν μετέσχον πάντες οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἦν τοῦτο δυνατόν; Τριακοσίους πενήκοντα καὶ πλέον ἐπισκόπους ἔχει ἡ Ῥωσσία καὶ ἐν συνόλῳ ὑπερβαίνουνσι κατὰ πολὺ τοὺς χιλίους. Ὑπάρχει λογική; Ἐξ ἄλλου ἐν καὶ μόνον παράδειγμα ἀρκεῖ. Εἰς τὴν Β' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον τοῦ 381 μετέσχον ἑκατὸν πενήκοντα ἐπίσκοποι, ὀλιγώτεροι τῶν τῆς Α' Οἰκουμενικῆς καὶ δὴ ὀλιγώτεροι τοῦ ἡμίσεως. Οὐδεὶς ἐκ τῶν ἐπισκόπων τῆς Δυτικῆς Αὐτοκρατορίας μετέσχε. Καὶ ὅμως ἀνεγνωρίσθη ὡς Οἰκουμενικὴ καὶ δὴ καὶ ὑπὸ τῶν μὴ μετασχόντων ἐπισκόπων τῆς Δύσεως. Πῶς οὖν ἄρα ἐκείνη ἡ Ἁγία Β' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἡ πραγματευσαμένη δόγματα σωτηρίας ὀλιγάνθρωπος ἦν, καὶ ἐνταῦθα ἀπαιτῶμεν «πλήρη ἀπαρτίαν» ὅτε οὐδὲν ζήτημα δόγματος τίθεται;

Κατηγοροῦσι τὴν Σύνοδον ὅτι δὲν ἐπέδειξε τὴν δέουσαν αὐστηρότητα πρὸς τοὺς ἑτεροδόξους. Ἀλλὰ πῶς ἦν δυνατόν ἡ Ἐκκλησία τῆς ἀγάπης, ἵνα ἡ Ἐκκλησία μίσους καὶ ἀποστροφῆς; Καὶ πῶς πιστεύσουσιν οἱ μακράν; Τὸ λέγει ἐπ' αὐτοῦ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «*Πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; Πῶς δὲ πιστεύσουσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; Πῶς δὲ ἀκούσουσι χωρὶς κηρύσσοντος;*»⁸. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἦν πάντοτε ὑπὲρ τοῦ διαλόγου. Ὁ Κύριος ἡμῶν διελέχθη πρὸς γυναῖκα Συροφοινίκισσαν, ἣτις ἦν ἑλληνίς⁹, ἤγγουν

⁶ Πρβλ. Πράξεων ΚΒ', 22-23.

⁷ Πρβλ. Πράξεων Ζ', 57 καὶ ἐξῆς.

⁸ Πρὸς Ῥωμαίους Γ', 14.

⁹ Μάρκου Ζ', 26.

ειδωλόατρις. Ἡ χώρα τῶν Γαδαρηνῶν ἢ ἀντίπερα τῆς Γαλιλαίας¹⁰, τὰ Γέργεσα ὅπου μετέβη ὁ Κύριος, ἀπετέλουν μέρος τῆς ἑλληνιστικῆς Δεκαπόλεως, ἄρα κατωκεῖτο ὑπὸ εἰδωλολατρῶν. Οὐδένα τούτων ἀπεστράφη, τὸναντίον ἐθεράπευσε δύο δαιμονιζομένους. Ἐπίσης, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὠμίλησε γυναικὶ Σαμαρείτιδι, καίτοι οἱ Σαμαρεῖται ἐπίστευον μὲν εἰς τὸν Θεὸν Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἀλλὰ διεστραμμένως. Ἀλλὰ καὶ παραβολικῶς Σαμαρείτην ἔδωκεν ὡς ὑπόδειγμα ἐλέους καὶ φιλευσπλαγχνίας, καὶ οὐχὶ «καθαρὸν» Ἰουδαῖον.

Ἐξ ἄλλου ἄς ἐρωτηθῶσιν οἱ σύγχρονοι ἡμῖν «*μαθητεύοντες πάντα τὰ ἔθνη*». Οἱ προσερχόμενοι εἰς τὴν ἀληθῆ Πίστιν προσέρχονται αὐτομάτως ἢ κατόπιν διαλόγου; Καὶ πότε ἦτο ἄγνωστος ὁ διάλογος; Οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι διελέγοντο πρὸς πάντας, Ἰουδαίους καὶ εἰδωλολάτρας. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος «*διελέγετο*» ἐν Ἀθήναις ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ μετὰ τῶν εἰδωλολατρῶν περὶ τῆς «*καινῆς διδαχῆς*»¹¹. Ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ λοιποὶ Ἀπόστολοι καὶ οἱ «*εὐαγγελιζόμενοι τὸν λαὸν*»¹² ἀνὰ τοὺς αἰῶνας, διελέγοντο πρὸς πάντας καὶ ἔπειθον πάντας. Διελέγετο πρὸς μουσουλμάνους ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς. Διελέγετο πρὸς τὸν πάπαν Εὐγένιον ὁ ἅγιος Μᾶρκος ὁ Εὐγενικός. Ὡσαύτως καὶ Γεννάδιος ὁ Σχολάριος μετὰ τοῦ Πορθητοῦ. Διελέγετο (δι' ἐπιστολῶν) ὁ Πατριάρχης Ἱερεμίας Β' ὁ Τρανὸς μετὰ τῶν ἐν Τυβίγγη προτεσταντῶν θεολόγων. Διελέγετο διὰ περιφήμου Ὁμολογίας Μητροφάνης ὁ Κριτόπουλος, ὁ καὶ Ἀλεξανδρείας Πατριάρχης. Διελέγετο εἰς τὴν Ἑσπερίαν Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις, καὶ πλεῖστοι ἄλλοι ἕως καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις.

Ὑποχρεοῦνται, βεβαίως, οἱ εἰς παγκόσμια συμβούλια μετέχοντες ἵνα φέρωσιν εἰς τὰς ἀποσκευὰς αὐτῶν α) Ὁρθόδοξον Πίστιν, β) ἀγιότητα βίου, γ) συμφωνίαν ἀκριβῆ περὶ τὰς δογματικὰς συζητήσεις, δ) ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Πίστις οὐκ ἔστι τμῆμα πίστεως, ἀλλ' αὐτὴ αὕτη ἡ ἀποστολοπαράδοτος Πίστις, καὶ ε) ἐν πεποιθήσει ὅτι ἡ Ἁγία Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία οὐκ ἔστι θρησκεία, ἀλλ' ἀποκάλυψις Θεοῦ. Θρησκεῖαι εἰσιν ὅ,τι ὁ νοῦς τῶν ἀνθρώπων ἐφεῦρε περὶ θεοῦ ἢ θεῶν («*κλέπτειν, μοιχεύειν καὶ ἀλλήλους ἀπατεύειν*») ἵνα καὶ κατὰ τὸν Κολοφώνιον Ξενοφάνην¹³ εἴπωμεν), ὅμως ἡ Ὁρθόδοξος Πίστις ἐστὶν ἀποκάλυψις Θεοῦ, ὅ,τι ὁ ἴδιος ὁ πανάγαθος Θεὸς ἀπεκάλυψεν ἡμῖν περὶ ἑαυτοῦ καὶ βεβαίως ὅσα ἠδυνάμεθα φέρειν, διὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν. Γράφει ὁ ἅγιος Ἀναστάσιος ὁ Σιναΐτης: «*Ὁρθοδοξία ἐστὶν ἀψευδὴς περὶ Θεοῦ καὶ κτίσεως ὑπόληψις, ἢ ἔννοια περὶ πάντων ἀληθῆς, ἢ δόξα τῶν ὄντων καθάπερ εἰσι*»¹⁴. Ὁρθοδοξία εἶναι ἡ μέση καὶ βασιλικὴ ὁδὸς ἢ ἐκτρεπομένη τὰ δεξιὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ τὰ ἀριστερὰ τῶν αἱρέσεων. Γράφει ὁ Μ. Βασίλειος: «*Πρόσεχε*

¹⁰ Λουκᾶ Η', 26.

¹¹ Πράξεων ΙΖ', 16 καὶ ἐξῆς.

¹² Λουκᾶ Γ', 18.

¹³ 580-478 π.Χ.

¹⁴ Ὁδηγός, κεφ. Β', περὶ Πίστεως.

σεαυτῶ μὴ παρατραπήσ τῆς ὁδοῦ, μὴ ἐκκλίνης δεξιὰ ἢ ἀριστερά· ὁδῶ μέση καὶ βασιλικῆ πορεύου»¹⁵.

Ὅμως Ὁρθοδοξία ἄνευ Ἐκκλησίας δέρμα ἐστὶν ἐξ ἐκδορᾶς αἰγός, ἄνευ κἂν ζωῆς. Ἐχει τὴν μορφήν ζώου τινος, ἀλλὰ ζῶον οὐκ ἔστιν. Ἡ Ὁρθοδοξία διὰ νὰ μὴ εἶναι ἰδεολογία, ὀφείλει ἵνα ἦ ἐκκλησιαστικὴ. Ὁ ὅρος οὗτος «Ἐκκλησιαστικὴ Ὁρθοδοξία» προέρχεται ἐκ τοῦ Εὐσεβίου Καισαρείας¹⁶. Γράφει διὰ τοὺς Εἰρηναῖον Λουγδούνου καὶ Κλήμεντα τὸν Ἀλεξανδρέα «πιστοὶ δ' ἂν εἰσὶν οὗτοι τῆς ἐκκλησιαστικῆς πρεσβεύσαντες Ὁρθοδοξίας». Ομιλοῦντες περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ὁρθοδοξίας, φυσικῶ τῶ λόγῳ ἐρχόμεθα εἰς τοὺς ἐπ' ὀνόματι τῆς Ὁρθοδοξίας ἐπαπειλοῦντας «ἀποτειχίσιν» ἢ καὶ «σχίσμα». Ἐπ' αὐτοῦ γράφει ὁ Μ. Βασίλειος: «μὴ παντὶ τῶ πίστιν γράφοντι ἐπὶ προφάσει δὲ τῆς Ὁρθοδοξίας προστίθεσθαι»¹⁷, «ἤδη δὲ καὶ ὄπλον τισὶ τοῦ πρὸς ἀλλήλους πολέμου ἢ ἐκδίκησις δῆθεν τῆς Ὁρθοδοξίας ἐπινενόηται, καὶ τὰς ἰδίας ἔχθρας ἐπικρυψάμενοι ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἐχθραίνειν κατασηματίζονται»¹⁸. Καὶ ὁ Μέγας Ἀθανάσιος: «Κἂν τὰ ῥήματα τῆς Ὁρθοδοξίας φθέγγωνται, μηδ' οὕτω τοῖς λαλοῦσι προσέχετε»¹⁹.

Διακρίνουσι δὲ οἱ «ἐνιστάμενοι» ἀποτειχίσιν ἀπὸ σχίσματος. Ἀποτειχίσις εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν σημαίνει: ἀνέγερσις ὀχυρωματικοῦ τείχους, ὀχύρωσις. Ἴσως ἐνθυμοῦνται τὸν πύργον τῆς Βαβέλ. Κατ' ἐπέκτασιν σημαίνει: ἀνεγείρω μεσότειχον, τοίχον διαχωρισμοῦ, ἄρα «ἀποτειχίζω» καταντᾶ ἵνα σημαίνη «διαχωρίζω τὴν θέσιν μου». Ἄρα δὲν ἔρχομαι εἰς ἐπαφήν μετὰ τῶν πεπτωκότων, τῶν μiasμάτων. Καὶ τοῦτο διότι καθαρὸς εἰμι. Ἀδάμας, ἄπεφθος χρυσός. Ἡμεῖς οἱ τρεῖς ἢ τέσσαρες. Οἱ ἐκλεκτοί, οἱ ἀδιάφθοροι, οἱ Ἰαβέροι.

«Ὁ κόσμος ἅπας ἐποντίζετο, καὶ ἡ γραῦς ἢ ἐμὴ ἐστολίζετο». Σχίσμα εἶναι κατ' ἀρχὰς ἢ διαφωνία. Εἶτα ὁ χωρισμὸς (μετὰ μίσους) τῶν μελῶν μιᾶς κοινωνίας. Ἐκκλησιαστικῶς σημαίνει τὸν χωρισμὸν καὶ τὴν διάσπασιν τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας. Διακρατεῖ ὁ σχισματικὸς τὴν Ὁρθοδοξίαν καὶ ἀπορρίπτει εἰς τὸν κάλαθον τῶν ἀχρήστων τὴν Ἐκκλησίαν (ἄπαγε τῆς βλασφημίας!), διότι αὕτη κατ' αὐτοὺς παρεξέκλινε τῆς ὀρθῆς πορείας, ἐξετροχιάσθη, ἔπαυσε νὰ εἶναι ὀρθόδοξος. Εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Ἱερὸν Εὐαγγέλιον διὰ τῆς λέξεως «σχίσμα» ἐννοεῖται ἢ διάσπασις, ἢ ἔντονος διαφωνία, ἢ διαίρεσις εἰς δύο ἀντιτιθεμένας ἀπόψεις, ὅπως π.χ. «σχίσμα οὖν ἐν τῶ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν»²⁰. Εἰς τὸ Ἀπόστολον Παῦλον ἡ λέξις «σχίσμα» λαμβάνει σοβαρωτέραν ἔννοιαν: «Παρακαλῶ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγετε πάντες, καὶ μὴ ἦ ἐν ὑμῖν

¹⁵ Λόγος εἰς τὸ Πρόσεχε σεαυτῶ, κεφ Δ'. Πρβλ. Ἀριθμῶν Κ', 17: «ὁδῶ βασιλικῆ πορευσόμεθα, οὐκ ἐκκλινοῦμεν δεξιὰ οὐδὲ ἐξώνυμα».

¹⁶ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία Γ', 23.

¹⁷ Ἐπιστολὴ 129η Μελετίῳ Ἀντιοχείας.

¹⁸ Ἐπιστολὴ πρὸς Ἰταλοὺς καὶ Γάλλους, κεφ. Β'.

¹⁹ Ἐπιστολὴ πρὸς ἐπισκόπους Αἰγύπτου καὶ Λιβύης.

²⁰ Ἰω. Ζ', 43, ὅρα καὶ Θ', 16 καὶ Ι', 19.

σχίσματα»²¹, «συνερχομένων ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν»²², «ἵνα μὴ ἦ σχίσμα ἐν τῷ σώματι (τοῦ Χριστοῦ), ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη»²³. Ἦρξαντο δηλονότι διαιρέσεις εἰς θέματα πίστεως ἀλλὰ καὶ συμπεριφορᾶς εἰς τὸ σῶμα τῆς ἀρτιπαγοῦς ἐν Κορίνθῳ Ἐκκλησίας.

Τὸ πόσον κακόν, κάκιστον καὶ ὀλέθριον εἶναι τὸ σχίσμα περιγράφεται ἐναργῶς εἰς τὰ κείμενα τῶν Ἁγίων Πατέρων. Ὁ Μ. Βασίλειος ὁμιλεῖ ἐν θλίψει μεγάλη διὰ τὴν τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαν, ἣτις ὀφείλει ἵνα διατηρῇ τὸν χιτῶνα τὸν ἄρραφον, τὸν ἄνωθεν ὑφαντόν, τὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν φυλαχθέντα ἄσχιστον²⁴, καὶ ἀναφέρει: «Τραύματά εἰσι τὰ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ σχίσματα· μώλωπες δὲ αἱ ὑπουλοὶ καρδίαι· φλεγμονὴ δέ, ἔπαρσις ψυχῆς ἐξ ἀλόγου οἰήσεως γινομένη, καὶ διὰ τοῦτο ἐπαιρομένη κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ»²⁵. Τομώτερος ὁ θεῖος Χρυσόστομος: «Τὸ μὲν τῷδε ἢ τῷδε χρόνῳ νηστεῦσαι οὐκ ἔγκλημα, τὸ δὲ σχίσει τὴν Ἐκκλησίαν καὶ φιλονεικῶς διατεθῆναι καὶ διχοστασίας ἐμποιεῖν καὶ τῆς συνόδου διηνεκῶς ἑαυτὸν ἀποστερεῖν, ἀσύγνωστον καὶ κατηγορίας ἄξιον καὶ πολλὴν ἔχει τὴν τιμωρίαν. [...] Οὐδὲν χεῖρον φιλονεικίας καὶ μάχης καὶ τοῦ τὴν Ἐκκλησίαν διασπᾶν καὶ τὸν χιτῶνα, ὃν οὐκ ἐτόλμησαν οἱ λησταὶ διαρρήξαι τοῦτον καὶ εἰς πολλὰ κατατεμεῖν μέλη»²⁶. Ποῖον δὲ τὸ αἴτιον; Λέγει ὁ αὐτὸς Πατήρ: «Οὐδὲν οὕτως ἀποσχίζει σῶμα Ἐκκλησίας, ὡς ἀλαζονεία»²⁷.

Τοὺς «ἀποτειχιζομένους» ἢ τοὺς «σχισματικούς» Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς ἐπονομάζει α) αὐτοπροσκόπτας («πάντα μὲν ὀρθόδοξοι ὑπάρχοντες, ἀδεῶς δὲ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ κοινωνίας σφᾶς αὐτοὺς προφάσεως εὐτελοῦς ἔνεκα ἀποκόπτοντες»²⁸), β) ἀποσχίστας ἢ δοξαρίους («οἱ τὴν ἰδίαν δόξαν ζητοῦντες, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσονται, οὔτε τοῖς ἱερεῦσιν αὐτοῦ»²⁹).

Καίτοι εἰς τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδον μετέσχον δέκα Πατριάρχαι καὶ Ἀρχιεπίσκοποι καὶ ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν πενήκοντα Μητροπολίται καὶ Ἐπίσκοποι καταφάσκοντες καὶ ἀλληλοσυμπληρούμενοι, προσευχόμενοι, γράφοντες καὶ ὑπογράφοντες, εὐρέθησάν τινες τὴν τρίχα τριχάζοντες, τὸν διχασμὸν ὡς ἀρετὴν θεωροῦντες, βουλόμενοι ἵνα ἐκ τῆς ἀρνήσεως δακτυλοδεικτοῦνται ὡς δεφένσορες τῆς Ὀρθοδόξου ἀκριβείας, οἵτινες οὐχ ὑπέγραψαν, ἀναγαγόντες ἑαυτοὺς ὡς διαδόχους Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ.

Εἰσὶ βεβαίως καὶ οἱ ἐκτὸς Συνόδου βυσσοδομοῦντες κληρικοὶ καὶ μοναχοὶ ὡς καὶ τινες λαϊκοί, πρόσφατοι «ἐμβριθεῖς» δογματολόγοι, ὡς καὶ ἀγιορεῖται τινες κεκράται. Ὁ σύρων τὰς πενιχρὰς γραμμὰς ταῦτας ἠγάπησε ἀπὸ νεότητος

²¹ Α΄ Κορ. Α΄, 10.

²² Αὐτόθι ΙΑ΄, 18.

²³ Αὐτόθι ΙΒ΄, 25.

²⁴ Ὁμιλία εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Μάμαντα.

²⁵ Ὁμιλία εἰς τὸν προφήτην Ἠσαΐαν, κεφ. Α΄.

²⁶ Κατὰ Ἰουδαίων, Λόγος Γ΄.

²⁷ Ὁμιλία ΚΓ΄ εἰς τὴν πρὸς Ῥωμαίους.

²⁸ Περὶ αἱρέσεων ἢ Ρ΄ (100ή).

²⁹ Αὐτόθι, αἵρεσις ΡΓ΄ (103η).

τὸ Ἅγιον Ὄρος. Εὗρεν ἐκεῖ γέροντας πινυτούς, σεμονύς, πνευματοφόρους, πλήρεις Πνεύματος Ἁγίου. Ἐδίδασκον ὅτι καὶ ἐν «κούτσουρο» νὰ εἶναι ὁ Πατριάρχης, ὀφείλεται τιμῆ καὶ σέβας πρὸς αὐτόν, ἅτε ὄντος αὐτοῦ πνευματικοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ εὐλογημένου ἡμῶν Γένους. Ἦκουσεν, ὅμως, καὶ κατὰ τὸ 1961, κατὰ τὰς ἐορτὰς τῆς ἀγιορειτικῆς χιλιετηρίδος, ὅτι τὰ γένηια τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρα ἦσαν φενάκη, «ψεύτικα», καὶ ὅτι τὰ «φόρεσε» ἐπίτηδες διὰ νὰ ξεγελάσῃ τοὺς Ἀγιορείτας. Ἄλλ' ἐκεῖνοι θὰ τοῦ τὰ τραβοῦσαν μόλις ἤρχετο εἰς τὸν Ἄθωνα ἵνα φανῇ ἡ ἀπάτη!

Συμφρονοῦμεν μετὰ Ἀλεξίου Α' τοῦ Κομνηνοῦ³⁰ γράψαντος ἐν πιττακίῳ: *«Καθάπερ ἡ Κωνσταντινούπολις καὶ βασιλίςσα τῶν πόλεων ἐπάνω πάντων ἐστίν, οὕτω τὸ βασιλικώτατον καὶ θεῖον Ὄρος εἰς τὰ τῆς οἰκουμένης ὄρη»*. Ὅμως ἡ Ἔρις ἐκδιωχθεῖσα ἐκ τοῦ Ὀλύμπου, εὗρε μόνιμον κατοικίαν ἐν Ἀγίῳ Ὄρει. Ὅποτε ὁ αὐτὸς φιλαγορείτης αὐτοκράτωρ γράφει ἄλλοῦ: *«Ἐὰν μὴ ῥινοτμήσω τινὰς τῶν Ἀγιορειτῶν, οἱ λοιποὶ ἡσυχίαν οὐχ ἔξουσι»*. Ὁ καταστατικὸς χάρτης τοῦ 1926, ὁ εἰσέτι ἰσχύων, γράφει ὅτι ὁ Ἄθως ὑπάγεται διοικητικῶς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Πολιτείαν, πνευματικῶς δὲ εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἀπαγορευομένης τῆς ἐγκαταστάσεως ἐν αὐτῷ σχισματικῶν ἢ ἑτεροδόξων. Ἐπομένως, ὅστις θεωρεῖ ὅτι ὁ Πατριάρχης αἰρετίζει ὦν οἰκουμενιστής, δύναται (καὶ ὑποχρεοῦται) ἵνα ἐξέλθῃ τοῦ Ἁγίου Ὄρους, καὶ ἀποτινάσσων τὸν βαρὺν τίτλον τοῦ Ἀγιορείτου ἵνα ὀδηγήσῃ ἑαυτὸν εἰς τὸ βάραθρον τοῦ σχίσματος. Ὅμως οἱ συνετοὶ πατέρες ἅς ἀφεθῶσιν εἰς τὸ κύριον αὐτῶν ἔργον δι' ὃ καὶ ἐκ τοῦ κόσμου ἀνεχώρησαν, ὅπερ ἐστίν ἡ ἀέναος προσευχὴ ὑπὲρ *«εἰρήνης καὶ καταστάσεως τοῦ σύμπαντος κόσμου, εὐσταθείας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν»* καὶ ὑγιείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Πατριάρχου. Εὐτυχῶς οἱ ταραξίαι εἰσιν ἐλάχιστοι καὶ ἀδογματίστοι.

Ληφθήτω ὑπ' ὄψιν τὸ λεγόμενον ὑπὸ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου περὶ τῆς ἐπιεικείας τοῦ Κυρίου: *«Ὅρα τὴν ἐν τῷ πάθει μακροθυμίαν· ἂν φιλήματι προδοθῇ, ἐλέγχει μὲν, οὐ πλήττει δέ. Ἄν ἄφνω συλληφθῇ, ὀνειδίζει μὲν, ἔπεται δέ· κἂν μαχαίρα Μάλχου τέμνης τὸ ὠτίον διὰ ζῆλον, ἀγανακτήσει καὶ ἀποκαταστήσει· κἂν ἐν σινδόνι τις φεύγῃ, περιστελεῖ· κἂν πῦρ αἰτήσῃ Σοδομιτικὸν ἐπὶ τοὺς ἄγοντας, οὐκ ἐπικλύσει· κἂν ληστὴν λάβῃ διὰ κακίαν κρεμάμενον, εἰς τὸν Παράδεισον εἰσάγει διὰ χρηστότητα. Πάντα ἔστω τὰ τοῦ φιλανθρώπου φιλάνθρωπα, ὡς οὐδὲ καὶ τῶν Χριστοῦ μαθητῶν, οἷς τί τῶν μειζόνων ἂν δοίμεν, εἰ, Θεοῦ καὶ θανατωθέντος ὑπὲρ ἡμῶν, αὐτοὶ τοῖς ὁμοίοις μηδὲ τὰ σμικρὰ συγχωρήσαιμεν»³¹;*

Ἐξ ἄλλου μία ἐπίσκεψις φιλανθρωπίας καὶ μόνον, πρὸς τοὺς αἰχμαλώτους τοῦ Φαναρίου, ἴσως στειρεύσῃ τὸν ἰὸν ἀσπίδος κωφῆς βουούσης τὰ ὦτα αὐτῆς. Θὰ ἠδύναντο ἵνα ἀναγνώσωσι καλῇ τῇ πίστει τὰ ὅσα κατὰ τὰς κθ' Αὐγούστου τοῦ 2015 σ.ἔ. καὶ ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῆς Ἁγίας Τριάδος Σταυροδρομίου

³⁰ 1081-1118.

³¹ Ὁμιλία ΛΓ' πρὸς Ἀρειανούς καὶ εἰς ἑαυτόν.

ἐλέχθησαν ὑπὸ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Πατριάρχου κατὰ τὴν ἱστορικὴν Σύναξιν τῶν Ἱεραρχῶν τοῦ Θρόνου: «Ὀφείλομεν νὰ ἀναγνωρίσωμεν πάντες ὅτι ἡ ἐποχὴ τῶν ἀμιγῶν θρησκευτικῶς κοινωνιῶν καὶ ἐθνῶν παρέρχεται ἤδη, καὶ οἱ λαοὶ καλοῦνται νὰ ἀποδεχθοῦν τὴν ἑτερότητα ὡς συστατικὸν στοιχεῖον τῶν κοινωνιῶν των, ἐὰν δὲν θέλουν νὰ ὀδηγηθοῦν εἰς συγκρούσεις καὶ ἀναταραχάς. Ἡ συνύπαρξις καὶ συμβίωσις τῶν Ὀρθοδόξων μετὰ τῶν λοιπῶν χριστιανῶν ἀποτελεῖ ἤδη ἀναπότρεπτον πραγματικότητα εἰς τὸν χῶρον τῆς Διασπορᾶς ἐξαπλουμένη ταχέως καὶ ἐντὸς τῶν ἄλλοτε ἀμιγῶς Ὀρθοδόξων ἐθνῶν καὶ κοινωνιῶν καὶ ὑποχρεοῦσα τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν νὰ προσαρμόσῃ διὰ τῆς οἰκονομίας τὴν ὅλην ποιμαντικὴν αὐτῆς ζωὴν. Οὕτως, ἐπὶ παραδείγματι, ἡ αὔξισις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μεικτῶν γάμων ἀποτελεῖ πλεον πραγματικότητα, ἡ ὁποία ὑποχρεώνει τὴν Ἐκκλησίαν νὰ ἀποδεχθῆ τὴν μετὰ τῶν ἑτεροδόξων κοινὴν προσευχὴν καὶ λατρείαν, ὅπερ καὶ ἐφαρμόζει ἤδη εἰς πάσας τὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας. Τοῦτο οὐδόλως ἀποτελεῖ ἔκτροπὴν ἐκ τοῦ θεμελιώδους στοιχείου διαχωρισμοῦ τῶν Ὀρθοδόξων ἐκ τῶν λοιπῶν χριστιανῶν, συνισταμένου εἰς τὴν ἐν τῇ Θεῷ Εὐχαριστίᾳ κοινωνίαν, ἣτις προϋποθέτει πλήρη συμφωνίαν ἐν τῇ πίστει τῆς Ἐκκλησίας. **Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου οὐδεμία οἰκονομία χωρεῖ**».

Ὅλος αὐτὸς ὁ προσυνοδικός, συνοδικὸς καὶ μετασυνοδικὸς σάλος (πρόκειται γὰρ περὶ προσεισμικῶν, σεισμικῶν καὶ μετασεισμικῶν δονήσεων 0,01 τῆς κλίμακος Ῥίχτερ), ὑπενθυμίζει τὸν Αἰσώπειον μῦθον: «Κώνωψ ἐπὶ κέρατος βοῶς ἐκαθέσθη καὶ ἠΰλει. Εἶπέ δε πρὸς τὸν βοῦν· Εἰ βαρῶ σου τὸν τένοντα (τὸν αὐχένα) ἀναχωρήσω. Ὁ δὲ ἔφη· Οὔτε ὅτε ἦλθες ἔγνω, οὔτε ἐὰν μένης μελήσει μοι!»!

Ἐτέθη ἐπιτακτικῶς θέμα, ἐὰν ἀποσχισθέντα τμήματα τῆς Ἐκκλησίας δύνανται ἴν' ἀποκαλῶνται ὑπ' αὐτῆς «Ἐκκλησία». Ἡ λύσις θὰ ἦτο πολὺ εὐκόλος, ἐὰν ἤρχετο εἰς μνήμην ὅτι ὁ ὅρος «ἐκκλησία» ἦν κατ' ἀρχὰς εἰδωλολατρικὸς καὶ πολὺ ἀρχαῖος. Ἐκκλησία σημαίνει: συνέλευσις πολιτῶν τακτικῶς συγκαλουμένη. Ἦγουν ἡ ἐν Ἀθήναις συνέλευσις πολιτῶν νομοθετηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Σόλωνος³², ἡ περίφημος «ἐκκλησία τοῦ δήμου». Ἡ μετάφρασις ἐκ τοῦ ἑβραϊκοῦ εἰς τὸ ἐλληνικόν, ἡ λεγομένη τῶν Ἑβδομήκοντα, μετέγραψε τὸ ἑβραϊκὸν qahal, ὅπερ σημαίνει συνέλευσιν τοῦ λαοῦ διὰ λόγους θρησκευτικούς, πολιτικούς, στρατιωτικούς –συναγωγὴ δηλονότι. Εἰδικῶς καὶ ἐφ' ὅσον ἐπρόκειτο περὶ συνάξεως πρὸς δοξολογίαν τοῦ Θεοῦ ὑπῆρχεν ἡ φράσις qahal jahwe. Ὅθεν τὰ «ἐν ἐκκλησίαις εὐλογεῖτε τὸν Θεόν»³³, «ἡ αἴνεσις αὐτοῦ ἐν ἐκκλησίᾳ ὁσίων»³⁴ καὶ πλεῖστα ὅσα ἄλλα χωρία, ἀναφέρονται κυρίως εἰς συγκεντρώσεις ἐν συναγωγαῖς ἢ καὶ ἐν ὑπαίθρῳ παλαιότερον, π.χ.: «καὶ ἐλάλησε Μωϋσῆς εἰς τὰ ὦτα πάσης ἐκκλησίας»³⁵. Καὶ ὁ πρωτομάρτυς Στέφανος

³² 640-560 π.Χ.

³³ Ψαλμὸς ΕΖ', 26.

³⁴ Ψαλμὸς ΡΜΘ', 1.

³⁵ Δευτερονόμιον ΛΑ', 30.

ὁμιλεῖ διὰ τὸν Μωϋσῆν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος «ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ»³⁶.

Ἡ λέξις «Ἐκκλησία» ἀπαντᾶται μόνον δις εἰς τοὺς Εὐαγγελιστὰς καὶ δὴ μόνον εἰς τὸν Ματθαῖον: «σὺ εἶ Πέτρος καὶ ἐν ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν»³⁷. Ἐνταῦθα ἔχομεν τὴν πρώτην εὐρεῖαν ἔννοιαν σημαίνουσαν ὅ,τι ἡμεῖς πιστεύομεν περὶ Ἐκκλησίας. Ἀκολούθως καὶ εἰς τὰς Πράξεις καὶ τὰς Ἐπιστολάς λαμβάνει συνήθως αὐτὴν τὴν ἔννοιαν, τοὺς πιστεύοντας δηλαδὴ εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν.

Ὅμως, ἡμεῖς ἤδη ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Α΄ αἰῶνος ἀρκούμεθα εἰς τὸν ὅρον «Ἐκκλησία»; Οὐχί, βεβαίως, διότι καὶ ἀόριστός ἐστι καὶ νοθεῖαν ἐπιδέχεται. Ὡς ἐκ τούτου συνεπληρώθη. Ὑπῆρξεν ἐπιτακτικὴ ἢ ἀνάγκη ἵνα συμπληρωθῇ. Πιστεύομεν, ἀνήκομεν, ὁμολογοῦμεν «Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν». Καὶ ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ ἡ παράταξις ἐπιθέτων ἐκατηλεύθη, προσετέθη ὁ ὅρος «Ὁρθοδοξία», καὶ οὗτος ἐκ τῆς θύραθεν φιλοσοφίας. Τὸ «ὀρθοδοξεῖν» ὡς ῥῆμα ἐκ τῶν Ἠθικῶν Νικομαχείων³⁸ τοῦ Ἀριστοτέλους³⁹, καὶ ἡ «ὀρθοδοξία» ἐκ τοῦ Ὀνομαστικοῦ τοῦ Πολυδεύκου⁴⁰. Ἐπομένως «Ὁρθόδοξος» σημαίνει αὐτόν, ὅστις ἀνήκει εἰς τὴν Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν. Οὐδεὶς ἕτερος. Ὅθεν κατ' οἰκονομίαν δύνανται αἱ ἀποσχισθεῖσαι προχαλκηδόνιαι ὁμολογίαι ὡς καὶ ἡ μετὰ τὸ σχίσμα τοῦ 1054 παπικὴ, ἴν' ὀνομάζονται Ἐκκλησίαι ὡς μαρτυρικαὶ καὶ ὡς ἔχουσαι ἀποστολικὴν διαδοχὴν.

Ἀλήθεια, διατί οἱ διαρκῶς «ἀντιτείνοντες», οἱ οὐδὲ κεραίας ἀφιστάμενοι καὶ περὶ τῶν ὀνομάτων ζυγομαχοῦντες δὲν διαμαρτύρονται διὰ τὸν τίτλον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου «Παναγιώτατος»; «Ἅγιος» ὁ Θεός, καὶ «Παναγιώτατος» ὁ ἐκάστοτε Πατριάρχης; «Ἅγιος» ὁ Θεὸς καὶ «Παναγία» ἡ Κυρία Θεοτόκος; Ἐὰν προφανέστατα μόνον καταχρηστικῶς χρησιμοποιοῦμεν τοὺς ὅρους τούτους καὶ διὰ τὴν Ὑπερευλογημένην Θεοτόκον καὶ διὰ τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους, τότε διατί τόσος θόρυβος διὰ τὸ περίφημον βον ἄρθρον τοῦ κειμένου «Σχέσεις τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον» τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου; Τὸ ὅποιον διορθωθὲν κατόπιν προτάσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀναφέρει ὅτι: «*Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποδέχεται τὴν ἱστορικὴν ὀνομασίαν ἄλλων ἑτεροδόξων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν*». Συνεπῶς, ὀρθῶς ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Ἰερώνυμος ἐδήλωσε: «*Γιὰ πρώτην φοράν στὴν ἱστορία μία συνοδικὴ ἀπόφασι περιορίζει τὸ ἱστορικὸ πλαίσιο*

³⁶ Πράξεων Ζ', 38.

³⁷ 1ΠΤ', 18.

³⁸ Βιβλίον 7ον, κεφ. 8, παρ.4).

³⁹ 384-323 π.Χ.

⁴⁰ Β' αἰὼν μ.Χ.

τῶν σχέσεων πρὸς τοὺς ἑτεροδόξους, ὄχι στὴν ὑπαρξί, ἀλλὰ ΜΟΝΟ στὴν ἱστορικὴ ὀνομασία αὐτῶν ὡς ἑτεροδόξων χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν ἢ Ὁμολογιῶν»⁴¹.

Μὴ κερτομοῦμεν ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους. Οἱ θέλοντες εὐρεῖν πρόσκομμα ἵνα προσκρούσωσι, πάντοτε εὐρίσκουσι. Οἱ θέλοντες εὐρεῖν ἀφορμὰς πρὸς διαίρεσιν, ὁμοίως εὐρήσουσιν. Ὅπως ἀνὰ τοὺς αἰῶνας εὗρον προσκόμματα τόσοι καὶ τόσοι, καίτοι ἡ Ἁγία ἡμῶν Πίστις διέλαμπεν ἡλίου φαεινότερον.

Διατί οἱ μὴ ὑπογράψαντες ἐκταράσσουν τὸ ποιμνιον; Πῶς οὗτοι μετέχουσι Συνόδου, ἥτις κατ' αὐτοὺς ὑπέγραψε κείμενον οὐχὶ ἀκραιφνῶς ὀρθόδοξον καὶ ὁμολογιακόν; Πῶς μετέχουσι Συνόδου μὴ κατ' αὐτοὺς ὀρθοτομούσης ἐν παντὶ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας; Πῶς μνημονεύουσιν ἐν ἐκάστη Θεῖα Λειτουργίᾳ «Ἱερᾶς Συνόδου» (ἢ Ἀρχιεπισκόπου ἢ Πατριάρχου ἕτεροι), ἥτις ὑπέγραψε κείμενον κατ' αὐτοὺς ἀπαράδεκτον; Καὶ πῶς συλλειτουργοῦσι μετὰ τῶν ὑπογραψάντων; Καὶ πῶς ἡδέως οἱ μὴ ὑπογράψαντες συναναστρέφονται τοῖς ὑπογράψασιν, καὶ ἀφήνωσι τὴν διαίρεσιν, τὴν σύγχυσιν, τὴν διχογνωμίαν καὶ τὴν διχόνοιαν μόνον μετὰ τοῦ πιστοῦ λαοῦ;

Λησμονοῦσι οἱ προπέται, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἔχει δύο ἀγχέμαχα ὄπλα: τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὴν οἰκονομίαν, ἐπὶ σκοπῷ τῆς σωτηρίας τῶν πιστῶν αὐτῆς τέκνων. Ἴνα ἐννοήσῃ τις τί ἐστὶν οἰκονομία κατελθέτω αἰῶνας πολλοὺς πρὶν, καὶ δὴ ἐν ἔτει 381, ἔτος συγκλήσεως τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Οἱ τότε Ἅγιοι Πατέρες ὠμίλουν περὶ τοῦ ὁμοουσίου τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πρὸς τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱόν. Λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος: «Τί οὖν; Θεὸς τὸ Πνεῦμα; Πάνυ γε. Τί οὖν, ὁμοούσιον; Εἴπερ Θεός»⁴². Συνεχίζει: «Παύση οὖν ἀπομαχόμενος πρὸς τὸ Πνεῦμα, ὡς ἡ γέννημα πάντως ἢ μὴ ὁμοούσιον, μηδὲ Θεός»⁴³. Γράφει δὲ εἰς τὸν Ἐπιτάφιον εἰς Μ. Βασίλειον: «[ὁ Βασίλειος] ἐπαρασάμενος ἑαυτῷ τὸ φρικωδέστατον, αὐτοῦ τοῦ Πνεύματος ἐκπεσεῖν, εἰ μὴ σέβοι τὸ Πνεῦμα μετὰ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ, ὡς ὁμοούσιον καὶ ὁμότιμον». Καὶ ὁμως! Ἡ Β' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, γράφει ὁ ἔγκριτος καὶ μακαριστὸς δογματολόγος Ἰ. Καρμίρης⁴⁴: «ἀποφεύγουσα τὸν παρεξηγηθέντα μονολεκτικὸν ὄρον «ὁμοούσιον», συμφώνως πρὸς τὴν διαλλακτικὴν τάσιν αὐτῆς ὅπως προσεταιρισθῆ τοὺς Πνευματομάχους, ἐχρησιμοποίησεν ἀντ' αὐτοῦ τὴν περίφρασιν «σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον», διὰ τῆς ὁποίας, ὡς καὶ διὰ τῶν προηγουμένων, διδάσκει τὴν ὁμοουσιότητα τοῦ τρίτου προσώπου πρὸς τὰ δύο πρῶτα πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος. Κατ' ἐννοιαν ἢ φράσιν ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως καὶ μάλιστα τῶν Πατέρων Μ. Ἀθανασίου καὶ Μ. Βασιλείου. Ἡ δὲ τελευταία φράσις «λαλήσαν διὰ τῶν προφητῶν» ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ ἀρχεγόνου χριστιανικοῦ κηρύγματος καὶ τῶν βαπτιστηρίων συμβόλων, ἐκ δὲ τῆς Γραφῆς κυρίως ἐπὶ τοῦ Β' Πέτρου Α', 21: «ὑπὸ Πνεύματος Ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν οἱ ἅγιοι τοῦ Θεοῦ ἄνθρωποι».

⁴¹ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», τεῦχος 7, Ἰούλιος 2016 σέ., σελὶς 623.

⁴² Λόγος ΛΑ', Περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, παρ. 10.

⁴³ Αὐτόθι παρ. 11.

⁴⁴ Τὰ Δογματικὰ καὶ Συμβολικὰ μνημεῖα τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, σελ. 76.

Ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας συνδέεται ἀρρήκτως πρὸς τὴν ἐνότητα τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Πᾶσα διάσπασις κατανοεῖται ὡς διάσπασις τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ὡς ἐκ τούτου ἡ Ἐκκλησία μία καὶ ἀδιαίρετός ἐστιν: «ἐν σῶμα, ἐν πνεῦμα..., εἷς Κύριος, ἐν βάπτισμα, εἷς Θεὸς καὶ Πατὴρ πάντων»⁴⁵. Τοιοῦτοτρόπως ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας ἀνάγεται εἰς τὴν ἐνότητα τῆς Ἁγίας Τριάδος. Αἱ αἵρέσεις καὶ τὰ σχίσματα διασπῶσι τὴν ἐνότητα τῶν πιστῶν, πλὴν δὲν ἐπιμερίζουσι τὴν ὁλοκληρίαν τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἀγιότης τῆς Ἐκκλησίας ἀπορρέει ἐκ τῆς πραγματικῆς ἐνότητος μετὰ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις «ἠγάπησε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ»⁴⁶. Ὁ ἀναμάρτητος Ἰησοῦς Χριστὸς ἠλευθέρωσε τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ παντὸς ῥύπου «μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾗ ἀγία καὶ ἄμωμος»⁴⁷. Ὅποτε οἱ πιστοὶ ἀγιάζονται γενόμενοι «θείας κοινωνοὶ φύσεως» μετέχοντες εἰς τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου καὶ εἰς τὴν δωρεὰν τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος⁴⁸. Ἐπομένως, σκοπὸς τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας ἐστὶν «ὁ καταρτισμὸς τῶν ἀγίων»⁴⁹ πρὸς πραγμάτωσιν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ «εἰς τὸ καταξιοθῆναι ἡμᾶς τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ».⁵⁰

Ἡ καθολικότης σχέσιν ἐξ ἐναντίου ἔχει πρὸς τὴν αἵρεσιν. Ἡ Ἐκκλησία πιστεύει εἰς τὸ «καθόλου», εἰς τὸ ὁλόκληρον τῆς Πίστεως, ἐνῶ ἡ αἵρεσις «αἰρεῖται» προτιμᾷ τμημὰ τι μέγα ἢ μικρὸν τῆς ὁλοκληρίας καὶ ἀπορρίπτει τὰ μὴ ἀρέσκοντα αὐτῇ. Ἡ καθολικότης ἀπορρέει ἐκ τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου διότι «ὅπου ἂν ᾗ Χριστὸς Ἰησοῦς, ἐκεῖ ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία»⁵¹. Ἡ καθολικότης τοῦ σωτηριώδους ἔργου τοῦ Κυρίου ἢ ἔκφρασις ἐστὶ τῆς καθολικότητος τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Κύριος ἐνηνθρώπησεν, ἵνα σώσῃ ὁλόκληρον τὸ ἀνθρώπινον γένος ὅπου γῆς καὶ ὅποιας ἐποχῆς. Ὡς κατηγεῖ Κύριλλος ὁ Ἱεροσολύμων⁵²: «Καθολικὴ καλεῖται διὰ τὸ κατὰ πάσης εἶναι τῆς οἰκουμένης, ἀπὸ περάτων γῆς ἕως περάτων. καὶ διὰ τὸ διδάσκειν καθολικῶς καὶ ἀνελλιπῶς ἅπαντα τὰ εἰς γνῶσιν ἀνθρώπων ἐλθεῖν ὀφείλοντα δόγματα, περί τε ὀρατῶν καὶ ἀορατῶν πραγμάτων, ἐπουρανίων τε καὶ ἐπιγείων· καὶ διὰ τὸ πᾶν γένος ἀνθρώπων εἰς εὐσέβειαν ὑποτάσσειν, ἀρχόντων τε καὶ ἀρχομένων, λογίων τε καὶ ἰδιωτῶν· καὶ διὰ τὸ καθολικῶς ἰατρεύειν μὲν καὶ θεραπεύειν ἅπαν τὸ τῶν ἁμαρτιῶν εἶδος, τῶν διὰ ψυχῆς καὶ σώματος ἐπιτελουμένων, κεκτῆσθαι δὲ ἐν αὐτῇ πᾶσαν ἰδέαν ὀνομαζομένης ἀρετῆς, ἐν ἔργοις τε καὶ λόγοις καὶ πνευματικοῖς παντοίοις χαρίσμασιν»⁵³.

⁴⁵ Πρὸς Ἐφεσίους Δ', 4-7.

⁴⁶ Αὐτόθι Ε', 25-26.

⁴⁷ Αὐτόθι Ε', 27.

⁴⁸ Πρβλ. Πρὸς Ῥωμαίους ΙΒ', 6: «ἔχοντες χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ὑμῖν διάφορα».

⁴⁹ Πρὸς Ἐφεσίους Δ', 12.

⁵⁰ Β' πρὸς Θεσσαλονικεῖς Α', 5.

⁵¹ Ἰγνατίου, Ἐπιστολὴ πρὸς Σμυρναίους, Η', 2.

⁵² 348-386.

⁵³ Κατήχησις ΙΗ', 23.

Ἡ ἀποστολικότης τῆς Ἐκκλησίας ἀνάγεται χρονικῶς εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, οἵτινες ἀναγγέλουσιν ἡμῖν «ὁ ἀκηκόασιν, ὁ ἐωράκασιν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν, ὁ ἐθέασαντο καὶ αἱ χεῖρες αὐτῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ Λόγου τῆς ζωῆς, ἵνα ἡμεῖς κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτῶν»⁵⁴. Ταύτην τὴν διδασκαλίαν διακρατεῖ ἡ Ὁρθόδοξος τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἀνόθευτον, παναληθῆ, ἀταλάντευτον. Διὸ καὶ προσέχει εἰς πᾶν αὐτῆς βῆμα. Κατηχεῖ καὶ αὐθις Κύριλλος ὁ Ἱεροσολύμων καὶ ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν τῶν φωτιζομένων⁵⁵: «Ἐπειδὴ τὸ τῆς ‘ἐκκλησίας’ ὄνομα περὶ διαφορῶν λέγεται πραγμάτων, ὡς καὶ περὶ τοῦ ὄχλου, τοῦ ἐν τῷ θεάτρῳ τῶν Ἐφεσίων γέγραπται «καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν»⁵⁶, κυρίως δὲ ἂν τις εἴποι καὶ ἀληθῶς ἐκκλησίαν εἶναι πονηρευομένων⁵⁷ τὰ συστήματα τῶν αἰρετικῶν, Μαρκιανιστῶν, λέγω, καὶ Μανιχαίων καὶ τῶν λοιπῶν (σημ. πρόσθετος καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις), διὰ τοῦτο σοι νῦν ἡσφαλισμένως παρέδωκεν ἡ πίστις τὸ «καὶ εἰς Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν Ἐκκλησίαν», ἵνα ἐκείνων μὲν τὰ μιὰρὰ συστήματα φεύγῃς, παραμένῃς δὲ τῇ Ἁγίᾳ Καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ διὰ παντός, ἐν ἧ καὶ ἀνεγεννήθῃς. Κἂν ποτε ἐπιδημῆς ἐν πόλεσι, μὴ ἀπλῶς ἐξέταζε ποῦ τὸ Κυριακόν ἐστι (καὶ γὰρ αἱ λοιπαὶ τῶν ἀσεβῶν αἰρέσεις κυριακὰ τὰ ἑαυτῶν σπήλαια καλεῖν ἐπιχειροῦσι), μηδὲ ποῦ ἐστὶν ἀπλῶς ἡ ἐκκλησία, ἀλλὰ ποῦ ἐστὶν ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία· τοῦτο γὰρ ἰδικὸν ὄνομα τυγχάνει τῆς ἀγίας ταύτης καὶ μητρὸς ἡμῶν ἀπάντων, ἥτις νύμφη μὲν ἐστὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ (γέγραπται γὰρ· «καθὼς ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς»), τύπον δὲ ἔχει καὶ μίμημα «τῆς ἄνω Ἱερουσαλήμ, ἥτις ἐλευθέρα ἐστὶ καὶ μήτηρ πάντων ἡμῶν»⁵⁸, ἢ πρότερον μὲν στείρα, νῦν δὲ πολύτεκνος». Ἦτις, προστίθεμεν, «διὰ τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας, ὁδηγεῖ ἡμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν»⁵⁹. Διὰ δὲ τὰς προτεσταντικὰς παραφυάδας, τὰς ἐγγιζούσας τὰς δύο χιλιάδας πεντακοσίας, ἀπαγορεύεται ῥητῶς καὶ διαρρήδην ἢ προσωνομία ὑφ' ἡμῶν «ἐκκλησία» ἢ «ἐκκλησίαι». Ἀρκεῖ τὸ «ὁμολογία» καὶ ὑπὲρ τὸ δέον.

Ἦκούσθησαν τερθρεῖαι περὶ πραξικοπήματος ἐνώσεως μετὰ τῶν παπικῶν. Οὐδὲν ἀνοητότερον τούτου. Μηδὲν εἰς τὸ πηλίκον. Ἐπ' αὐτοῦ ἰσχύουσι τὰ ὅσα εἶρηκεν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Γρηγόριος ὁ ΣΤ' ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1868ῳ πρὸς τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ πάπα Ῥώμης ἵνα προσκαλέσωσι τοῦτον εἰς τὴν ἐν Βατικανῷ Σύνοδον: «Ἡμεῖς φρονοῦμεν ὅτι ἐπιτυχεστάτη καὶ ἀπαθεστάτη λύσις τῶν τοιούτων ζητημάτων ἐστὶν ἡ ἱστορικὴ. Ἐπειδὴ δηλαδὴ ὑπῆρξεν Ἐκκλησία πρὸ δέκα αἰώνων, τὰ αὐτὰ ἔχουσα δόγματα ἐν τε Ἀνατολῇ καὶ Δύσει, ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ καὶ νέᾳ Ῥώμῃ, ἀναδράμωμεν ἐκάτεροι εἰς ἐκείνην καὶ ἴδωμεν, ὁπότεροι προσέθεντο ἢ ἀφείλον· ἐκκοπτέσθω ἢ προσθήκη, ἐὰν ὑπάρχη καὶ ὅπου

⁵⁴ Α' Καθολικὴ ἐπιστολὴ Ἰωάννου Α', 1 καὶ ἐξῆς.

⁵⁵ ΙΗ' Κατήχησις, 26.

⁵⁶ Πράξεων ΙΘ', 40.

⁵⁷ Πρβλ. Ψαλμ. ΚΕ', 5: «ἐμίσησα ἐκκλησίαν πονηρευομένων καὶ μετὰ ἀσεβῶν οὐ μὴ καθίσω».

⁵⁸ Πρὸς Γαλάτας Δ', 26.

⁵⁹ Ἰω. ΣΤ', 13.

ὑπάρχει· προστεθείσθω τὸ ἀφαιρεθέν, ἐὰν ὑπάρχη καὶ ὅπου ὑπάρχει· καὶ τότε σύμπαντες ἀνεπαισθήτως εὐρεθησόμεθα εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον τῆς Καθολικῆς Ὁρθοδοξίας, ὁπόθεν ἡ Ῥώμη τῶν κάτω αἰώνων μακρυνομένη ἐπὶ μᾶλλον ἀρέσκειται νὰ πλατύνῃ τὸ χάσμα διὰ νέων αἰεὶ δογμάτων καὶ θεσπισμάτων, ἐκτρεπομένων τῆς ἱερᾶς Παραδόσεως. Καθ' ἡμᾶς οἰκουμενικὴ Σύνοδος καὶ οἰκουμενικὴ Ἐκκλησία καὶ ἀληθινὴ καθολικότης ἐστὶ καὶ λέγεται ἐκεῖνο τὸ ἅγιον καὶ ἀκήρατον σῶμα, ἐν ᾧ ἀνεξαρτήτως τοῦ ὑλικοῦ πληθυσμοῦ αὐτοῦ συγκεφαλαιοῦται ἀγνὴ ἢ διδασκαλία τῶν Ἀποστόλων καὶ ἡ πίστις πάσης τοπικῆς Ἐκκλησίας, στηριχθεῖσα καὶ βασανισθεῖσα ἀπὸ τῆς θεμελιώσεως τῆς Ἐκκλησίας μέχρι τῶν ὀκτῶ πρώτων αἰώνων, ἐν οἷς οἱ Πατέρες τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως καὶ αἱ ἀγιώτατοι καὶ πνευματοκίνητοι Σύνοδοι καὶ ἐκεῖνοι οἱ σεβάσμιοι Πατέρες, ὧν γνωστὰ τοῖς πᾶσιν εἰσὶ τὰ συγγράμματα, γινέσθωσαν ὁ ἄπταιστος καὶ ἀσφαλῆς ὁδηγὸς παντὸς χριστιανοῦ καὶ ἐπισκόπου τῆς Δύσεως, τοῦ εἰλικρινῶς ποθοῦντος καὶ ζητοῦντος τὴν εὐαγγελικὴν ἀλήθειαν. Ἐκεῖνοί εἰσι τὸ ὑπέρτατον κριτήριον τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας· ἐκεῖνοί εἰσιν ἡ ἀσφαλῆς ὁδός, ἐφ' ἧς δυνάμεθα νὰ συναντηθῶμεν ἐν τῷ ἀγίῳ φιλήματι τῆς δογματικῆς ἐνώσεως· πᾶς δὲ ὁ ἐκτὸς τῆς τροχιάς ἐκείνης περιπορευόμενος θεωρηθήσεται παρ' ἡμῶν ἔκκεντρος καὶ ἀναρμόδιος εἰς τὸ συγκεντρῶσαι περὶ ἑαυτὸν τὰ μέλη τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Εἰ δὲ τυχὸν ἔνιοι τῶν δυτικῶν ἐπισκόπων, ἔχοντες ἀμφιβολίαν περὶ τινῶν δογμάτων αὐτῶν, θέλουσι νὰ συνέλθωσι, συνεργέσθωσαν καὶ ἀναθεωρεῖτωσαν αὐτὰ καθ' ἡμέραν, εἰ βούλονται. Ἡμεῖς οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ἔχομεν περὶ τῶν πατροπαραδότων καὶ ἀναλλοιώτων δογμάτων τῆς εὐσεβείας».

Καί τινα ἐνδιαφέροντα ἐκ τῆς ἀπαντήσεως τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου τοῦ 1895 πρὸς τὸν πάπαν Λέοντα τὸν ΙΓ', τὸν μισορθόδοξον, τὴν γενομένην ἐπὶ τῆς πατριαρχίας Ἀνθίμου τοῦ Ζ': «Ἄλλ' ὅπως πότ' ἂν ἦ, πρὸς πραγματοποιήσιν τοῦ εὐσεβοῦς πόθου τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν πρώτιστα πάντων δεόν ἵνα ὀρισθῇ μία κοινὴ ἀρχὴ καὶ βάσις· τοιαύτη δὲ ἀσφαλῆς κοινὴ ἀρχὴ καὶ βάσις οὐδεμία ἄλλη δύναται εἶναι ἢ ἡ διδασκαλία τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῶν ἑπτὰ ἀγίων οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ἀνατρέχοντες λοιπὸν εἰς τὴν διδασκαλίαν ταύτην, κοινήν οὖσαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως μέχρι τοῦ χωρισμοῦ, ὀφείλομεν ἐρευνῆσαι μετὰ εἰλικρινοῦς πόθου τοῦ συνιδεῖν τὴν ἀλήθειαν, τί ἐπίστευε τότε σύσσωμος ἢ ἀνά τὴν Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν μία, ἀγία, καθολικὴ καὶ ὀρθόδοξος ἀποστολικὴ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, καὶ κρατεῖν τοῦτο ἀκέραιον καὶ ἀναλλοίωτον. Πᾶν δ' ὅ,τι ἐν χρόνοις μεταγενεστέροις προσετέθη ἢ ἀφηρέθη, καθῆκον ἔχει πᾶς τις ἱερὸν καὶ ἀπαραίτητον, ἐὰν εἰλικρινῶς ζητῇ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τὴν δόξαν τὴν ἑαυτοῦ, ἵνα ἐν πνεύματι εὐσεβείας ἐπανορθώσῃ τὸ τοιοῦτον, ἀναλογιζόμενος ὅτι, ἐμμένων ἀλαζονικῶς ἐν τῇ διαστροφῇ τῆς ἀληθείας, βαρεῖαν ὑπέχει τὴν εὐθύνην ἐνώπιον τοῦ ἀδεκάστου βήματος τοῦ Χριστοῦ. Ταῦτα δὲ λέγοντες οὐδόλως ἐννοοῦμεν τὰς διαφορὰς τὰς ἀφορώσας τὸ τυπικὸν τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν καὶ τὰ ἄσματα ἢ τὰ ἱερατικὰ ἄμφια

καὶ τὰ παραπλήσια, ἅπερ καὶ ποικίλλοντα, ὡς καὶ τὸ πάλαι, ἤκιστα παραβλάπτουσι τὴν οὐσίαν καὶ τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως, ἀλλὰ τὰς οὐσιώδεις ἐκείνας διαφορὰς τὰς ἀναγομένας εἰς τὰ θεοπαράδοτα τῆς πίστεως δόγματα καὶ τὸ θεοσύστατον κανονικὸν πολίτευμα τῆς τῶν Ἐκκλησιῶν διοικήσεως. «Ἐν οἷς οὐκ ἔστι πίστις τὸ ἀθετούμενον, λέγει καὶ ὁ ἱερός Φώτιος, οὐδὲ κοινοῦ τε καὶ καθολικοῦ ψηφίσματος ἔκπτωσις, ἄλλων παρ' ἄλλοις ἐθῶν τε καὶ νομίμων φυλαττομένων, οὔτε τοὺς φύλακας ἀδικεῖν, οὔτε τοὺς μὴ παραδεξαμένους παρανομεῖν, ὀρθῶς ἂν τις κρίνειν εἰδὼς διορίσαιτο⁶⁰. Ἡμεῖς δέ, οἱ χάριτι καὶ εὐδοκίᾳ τοῦ παναγάθου Θεοῦ μέλη τίμια τυγχάνοντες τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, ἦτοι τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς αὐτοῦ Ἐκκλησίας, ἀντεχώμεθα τῆς πατρῴας καὶ ἀποστολοπαραδότου εὐσεβείας. Προσέχωμεν πάντες ἀπὸ τῶν ψευδαποστόλων, οἵτινες ἐρχόμενοι ἐν σχήματι προβάτων πειρῶνται δελεάζειν τοὺς ἀπλοϊκωτέρους ἐν ἡμῖν διὰ ποικίλων καὶ ὑπούλων ὑποσχέσεων, τὰ πάντα θεμιτὰ ἠγούμενοι καὶ ἐπιτρέποντες πρὸς ἔνωσιν, ἐὰν μόνον ἀναγνωρισθῇ ὁ τῆς Ῥώμης πάπας ὡς ὑπέρτατος καὶ ἀλάθητος ἄρχων καὶ ἀπόλυτος κυρίαρχος τῆς καθόλου Ἐκκλησίας καὶ μόνος ἐπὶ τῆς γῆς ἀντιπρόσωπος τοῦ Χριστοῦ καὶ πηγὴ πάσης χάριτος! Ἰδίᾳ δὲ οἱ χάριτι καὶ ἐλέῳ Θεοῦ τεταγμένοι ἐπίσκοποι καὶ ποιμένες καὶ διδάσκαλοι τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν «προσέχωμεν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ἡμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος»⁶¹, ὡς λόγον ἀποδώσοντες. «Διὸ παρακαλῶμεν ἀλλήλους καὶ οἰκοδομῶμεν εἰς τὸν ἕνα»⁶². «Ὁ δὲ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ἡμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, αὐτὸς καταρτίσαι ἡμᾶς, στηρίζαι, σθενώσαι, θεμελιώσαι»⁶³ καὶ δόξη φωτισθῆναι τῷ φωτὶ τῆς χάριτος αὐτοῦ καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τῆς ἀληθείας πάντας τοὺς ἔξω καὶ μακρὰν τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ὀρθοδόξου μάνδρας τῶν λογικῶν αὐτοῦ προβάτων».

Ἐλέχθησαν πολλὰ καὶ περὶ καταργήσεως τῶν νηστειῶν. Καὶ περὶ τούτου οὐδεμία παραχώρησις ἐγένετο. Ἀπλῶς ἐπετράπη ἐλαφρά τις οἰκονομία ἀναλόγως τῶν κλιματολογικῶν συνθηκῶν ἐκάστης Ἐκκλησίας. Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρομεν παραδείγματά τινα οἰκονομίας τῶν Ἁγίων Πατέρων περὶ Νηστείας.

Τιμόθεος Ἀλεξανδρείας⁶⁴, εἰς τῶν ἁγίων πατέρων τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀπαντᾷ εἰς ἐρωτήσεις. «Ἐρώτησις Η': Γυνὴ ἐὰν γεννήσῃ τὸ Πάσχα, εἰ ὀφείλει νηστεῦσαι καὶ μὴ πιεῖν οἶνον, ἢ ἀπολύεται τῆς νηστείας καὶ τοῦ μὴ πιεῖν οἶνον διὰ τοῦ γεννήσαι; Ἀπόκρισις: Ἡ νηστεία ἐπενοήθη διὰ τὸ τὸ σῶμα ταπεινώσαι. Εἰ οὖν τὸ σῶμα ἐν ταπεινώσει ἔσται καὶ ἀσθενεία, ὀφείλει μεταλαβεῖν, καθὼς βούλεται καὶ δύναται βαστάσαι, τροφῆς καὶ ποτοῦ. Ἐρώτησις Ι: Ἐὰν τις ἦ ἀσθενῶν καὶ ἐκτακεῖς πάνυ ἀπὸ τῆς πολλῆς ἀσθενείας, καὶ ἔλθῃ τὸ

⁶⁰ Φωτίου Ἐπιστολαί, 3, 6.

⁶¹ Πράξεων Κ', 28.

⁶² Α' Θεσσαλονικεῖς Ε', 11.

⁶³ Α' Πέτρου Ε', 10.

⁶⁴ 380 μ.Χ.

ἅγιον Πάσχα, εἰ πάντως ὀφείλει νηστεῦσαι ἢ ἀπολύει αὐτὸν ὁ κληρικὸς λαμβάνειν ὃ δύναται ἢ καὶ ἔλαιον καὶ οἶνον, διὰ τὴν πολλὴν αὐτοῦ ἀσθένειαν; Ἀπόκρισις: Ἀπολύεσθαι ὀφείλει μεταλαμβάνειν καὶ τῶν τροφῶν καὶ τοῦ ποτοῦ ὁ ἀσθενῶν, πρὸς ὃ δύναται βαστάσαι· τὰ γὰρ μεταλαμβάνειν ἐλαίου τὸν ἅπαξ ἑκτακέντα, δίκαιόν ἐστι».

Ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος Λουγδούνου: «Ἡ διαφωνία τῆς νηστείας τὴν ὁμόνοιαν τῆς πίστεως συνίστησι»⁶⁵. Καὶ ἐκ τοῦ Τυπικοῦ τοῦ ἁγίου Σάββα: «Χρὴ δὲ καὶ τοῦτο εἰδέναι· ὅτι τὰς καταλύσεις τῆς νηστείας τὰς ἐν ταῖς τῶν ἁγίων μνήμαις δηλουμένας ἐν τοῖς κοινοβίοις παρατηροῦνται καὶ καταλύουσι. Αἱ δὲ λαῦραι καὶ πάντες οἱ καθ' ἑαυτοὺς ζῶντες, φυλάττειν καὶ νηστεύειν ὀφείλουσι καὶ εἰς μόνας τὰς δεσποτικὰς ἐορτὰς καταλύουσιν, ἴσως δὲ εἰ βούλονται καὶ τὴν Πεντηκοστὴν καὶ τὸ Δωδεκαήμερον εἰς ἔλαιον καὶ οἶνον μόνον». Τέλος, ἐκ τῆς Ὁμολογίας Πίστεως Μητροφάνους τοῦ Κριτοπούλου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, ἔτους 1625: «Κατὰ τὴν Μ. Τεσσαρακοστὴν ἐν Σάββασι καὶ Κυριακαῖς τοῖς Μοσχοβίταις καὶ Ῥώσσοις συγκεχώρηται ἢ τῶν ἰχθύων ἐδωδὴ διὰ τὸ ἀπορεῖν ἐκείνους οἶνου καὶ ἐλαίου. Κατὰ δὲ τὰς Τετάρτας καὶ Ἑκτας τῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐβδομάδων ἀπεχόμεθα μὲν κρέατος καὶ πάντων τῶν ἀπ' ἐκείνου, ὡς εἴρηται, ἰχθύων δὲ οὐ πάντες. Ἀδιάφορος γὰρ δοκεῖ ἢ τούτων βρώσις κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας»⁶⁶.

Ἄλλ' ἐπειδήπερ ἐμηκύναμεν τὸν λόγον, περαίνομεν ἐνταῦθα δι' ὧν νουθετεῖ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος: «Θεοῦ μὲν καὶ τῶν θείων ἐγγύς, ὅσοι τὸ τῆς εἰρήνης ἀγαθὸν ἀσπαζόμενοι φαίνονται καὶ τῷ ἐναντίῳ τῇ στάσει ἀπεχθανόμενοι τε καὶ δυσχεραίνοντες· τῆς δ' ἀντικειμένης μερίδος ὅσοι πολεμικὸν τὸν τρόπον, καὶ τὸ εὐδόκιμον τῷ καινῷ θηρώμενοι, καὶ τῇ ἑαυτῶν αἰσχύνῃ καλλωπιζόμενοι»⁶⁷.

Ἀρχιμ. Δοσίθεος
Ἡγούμενος Ἱ. Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Παναγίας Τατάρνης

⁶⁵ Ἐπιστολὴ πρὸς Βίκτωρα ἐπίσκοπον Ῥώμης.

⁶⁶ Ἰω. Καρμίρη, ἐνθ' ἀνωτέρω, σελ. 553.

⁶⁷ Λόγος ΣΤ', Εἰρηνικὸς Α'.